

פרק ראשון - 'שבעת ימים'

דף יט

מיקום לשכות הכהן הגדול, כיצד דואגים שלא יירדם הכהן הגדול

1. שתי לשכות היו לכהן הגדול: א. לשכת פרהדרין שבה היה ישן. ב. לשכת בית אבטינס שבה היו מלמדים אותו את החפינה של הקטורת. אחת מהם היתה בצפון ואחת בדרום. מסתבר שהלשכה שהיה ישן בה היתה בדרום ליד בית הטבילה על מנת לקצר לכהן הגדול בטרחה של הליכה. אולם אין הכרח ואפשר שאדרבא רצו להטריח אותו שאם הוא צדוקי הוא יפרוש או בשביל שלא תזוח דעתו עליו.
2. לדעת רב הונא הכהנים הם שלוחי רחמנא. לדבריו מתפרשת המשנה "ואתה שלוחנו" - אתה הכהן הגדול שלוחנו לעניין השבועה ועל דעתנו אתה נשבע.
3. הכהן הגדול בכה משום שחשדוהו שהוא צדוקי ויתקן מחוץ לקדש הקדשים את הקטורת ואחר כך ייכנס. והם בכו שנאלצו לחשוד בכשרים.
4. לא רק שאסור לדבר בזמן קריאת שמע אלא אף לרמוז אסור. אם כן איך רב רמז דברי תורה בזמן קריאת שמע? משום שהוא היה בפרשה שנייה.
5. דרשו בבבלייתא 'ודברת בס' - ולא בתפילה (רש"י) - שלא יגביה קולו בתפילתו).
6. לרבא השח שיחת חולין עובר בעשה שנאמר 'ודברת בס' - ולא בדברים אחרים. לרב אחא בר יעקב עובר אף בלאו שנאמר 'כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר'.
7. משנה: ביקש להתנמנם, פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרידה, ואומרים לו: אישי כהן גדול, עמוד והפג אחת על הרצפה. ומעסיקין אותו עד שיגיע זמן השחיטה.
8. מה שמוזכר במשנה ש'מכין לפניו באצבע צרידה' הפירוש הוא שהיה מחבר את האגודל לאצבע הסמוכה לה ושומטה ומכה על כפו ונשמע קול. ופירוש 'והפג אחת על הרצפה' שהיו אומרים לו לעשות קידה. (רש"י - נועץ גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה ועומד).

דף כ

זמן תרומת הדשן

1. המילה 'שטן' בגימטריא 364. מכאן שיש לו רשות לקטרג בכל ימות השנה חוץ מיום כיפור.
2. משנה: בכל יום תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו, בין לפניו בין לאחוריו. ביום הכיפורים מחצות, וברגלים מאשמורה הראשונה. ולא היתה קריאת הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מלאה מישראל.
3. למדו מהפסוק שהרמת הדשן כשרה כל הלילה באברים שנתעכלו. לכן ביום כיפור מקדימים ועושים את הרמת הדשן כבר מחצות משום החולשה של הכהן הגדול שמוטל עליו הרבה מלאכה. ברגלים שיש הרבה ישראלים וממילא הרבה קרבנות, ויש הרבה דשן במקום המערכה, וצריך להעלות את כל הדשן הזה לתפוח. לכן עושים מאשמורה הראשונה.
4. נחלקו מה הפירוש קריאת הגבר שמוזכרת במשנה. לדעת רב: הכוונה לאיש הממונה על ההכרזות שהכריז 'עמדו כהנים לעבודתכם'. לדעת רב שילא: הפירוש של 'גברא' הוא תרנגול. יש ברייתא שמסייעת לכל שיטה.

דף כא

ניסים שנעשו במקדש

1. עשרה ניסים נעשו בבית המקדש: א. לא הפילה אשה מריח בשר הקודש. ב. לא הסריח בשר הקדש מעולם. ג. לא נראה זבוב בבית המטבחים. ד. לא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים. ה. לא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים. ו. עומדים צפופים ומשתחווים רווחים. ז. שברי כלי חרס, וכן מוראה ונוצתה של עולת העוף ודישון מזבח הפנימי ודישון המנורה היו נבלעים במקומם. ח. לחם הפנים היה חם ביום שלקחו אותו כמו ביום שהניחו אותו. ט. מעולם לא כיבו גשמים אש של עצי המערכה. י. עשן המערכה אפילו כל

ישראל, שנאמר "אשר לא ימד ולא יספר". וכן שאול ספר על ידי דבר אחר.

דף כג

הפיים על תרומת הדשן, האם הוצאת הדשן ותרומת הדשן נחשבים 'עבודה'

1. אסור ליקום וליטור בין בצער הגוף ובין בצער ממון. אולם אם תלמיד חכם רואה שמישהו אחר בא לנקום נקמתו בקיום המשפט ישתוק, ועל זה נאמר שתלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם. אם מבקשים מהתלמיד חכם מחילה הוא מתפייס. (לא הזכרנו הבדל בין צער הגוף לצער ממון, ראה חפץ חיים, באר מים חיים, אות ט בדעת הרמב"ם).

2. כהן חולה שאינו מסוגל להוציא בפיים אצבע אחת התיירו לו להוציא שתי אצבעות ומונים לו רק אצבע אחת. כהן שמרמה ומוציא אצבע נוספת אין מונים לו כלל ומלקים אותו.

3. היה מעשה שבעקבות מריבה בריצה לזכות בתרומת המזבח כהן אחד דקר את חברו בלב והרגו. חשבו שזה אקראי בעלמא עד שאחד נפל ונשבר לו הרגל כמסופר במשנה והבינו שחייבים לעשות פיים.

4. נחלקו תנאים אם הוצאת הדשן נחשבת עבודה ובעלי מומים פסולים או שאינה נחשבת עבודה ובעלי מום כשרים.

5. לדעת ריש לקיש כשם שנחלקו אם הוצאת הדשן נחשבת עבודה כך נחלקו אם תרומת הדשן נחשבת עבודה. לדעת רבי יוחנן לכולי עלמא תרומת הדשן נחשבת עבודה. (אם תרומת הדשן אינה נחשבת עבודה בעלי מומים כשרים בה ואינה צריכה אלא שני בגדים מכנסיים וכתונת).

דף כד

שיעור תרומת הדשן, עבודות שזר חייב עליהם מיתה, ענייני הפיים

1. שיעור תרומת הדשן הוא כשיעור קומצו של כהן משום שלומדים ממנחה. (רש"י - זה שיעור מינימלי ואם רצה להוסיף מוסיף).

הרוחות שבעולם באות ומנשבות בו אין מזיזות אותו ממקומו.

2. לא החשיבו במניין הניסים את הנסים שמקום הארון אינו מן המידה וכרובים בנס היו עומדים: א. לא הזכירו ניסים שנעשו במקדש. ב. לא הזכירו ניסים קבועים.

3. שני ניסים התרחשו בירושלים: א. לא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם. ב. לא אמר אדם לחברו "צר לי המקום שאלין בירושלים".

פרק שני - 'בראשונה'

דף כב

תרומת המזבח

1. משנה: בראשונה, כל מי שרוצה לתרום את המזבח, תורם. ובזמן שהן מרובין, רציין ועולין בכבש, וכל הקודם את חברו בארבע אמות זכה. ואם היו שניהם שוין, הממונה אומר להם הצביעו. ומה הן מוציאיין, אחת או שתיים, ואין מוציאיין אגודל במקדש. מעשה שהיו שניהם שוין ורציין ועולין בכבש, ודחף אחד מהן את חברו, (ונפל) ונשברה רגלו. וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפיים. ארבעה פייסות היו שם, וזה הפיים הראשון.

2. בתחילה חשבו שכהנים לא ירצו לבוא לתרום את המזבח. בסוף ראו שכהנים באו וגם הגיעו לידי סכנה, ולכן קבעו פיים. בגלל הפיים כהנים הפסיקו להגיע. בעקבות כך תיקנו שנ שזוכה בתרומת הדשן יזכה בסידור המערכה ובנתינת שני גורי העצים על גבי המזבח.

3. למדנו במשנה שמי שקדם בארבע אמות זכה בתרומת המזבח. רב פפא ביאר שמדובר על אותם ארבע אמות שסמוכות למזבח. הסתפק רב פפא אם ארבע האמות כוללות את האמה יסוד ואמה סובב ונשאר בתיקו.

4. הממונה אמר לכהנים הוציאו אצבעותיכם למניין. הסיבה שלא מנה את הכהנים עצמם הוא משום שאסור למנות את

פרק שני - 'בראשונה'

2. **לדעת רב:** ארבע עבודות זר חייב עליהם מיתה: א. זריקה. ב. הקטרה. ג. ניסוך המים. ד. ניסוך היין. **לוי מוסיף:** ה. תרומת הדשן. יש ברייתא שמסייעת לרב ויש ברייתא שמסייעת ללוי.
3. למדו מהפסוקים שזר לא חייב אלא כאשר מתקיימים **שני תנאים:** א. עבודת מתנה ולא עבודת סילוק. ב. עבודה תמה שאין אחריה עבודה ולא עבודה שיש אחריה עבודה. לוי סבור שבתרומת הדשן זר חייב כי לדעתו מתרבה מהפסוק שמחוץ להיכל חייבים על עבודת סילוק.
4. הדלקת המנורה אינה נחשבת עבודה וזר לא חייב עליה מיתה. (אמנם הצתת הקיסמים שעל המזבח נחשבת עבודה).
5. נחלקו אם חייב זר שסידר שני גזירי עצים על המזבח. יסוד המחלוקת הוא אם סידור שני גזירי העצים נחשבת סוף עבודה או שסידור אברי קרבן התמיד על המזבח נחשבת המשך עבודת סידור המזבח.
6. עשו פייס ארבעה פעמים ביום משום שכבוד מלך הוא להשמיע קול המון עם רב. אותם שנאספו לפייס **לדעת רב נחמן** לבשו בגדי חול שלא יגזלו בעלי זרועות את העבודה (רבינו אליקים - אבל עכשיו שלובשים בגדי חול לא יבואו לעשות כולי האי לפשוט בגדי חול וללבוש בגדי קודש ולעבוד בחמסנות), **ולדעת רב ששת** לבשו בגדי קדש שלא יבואו מי שזכה בפייס לעבוד עבודה בבגדי חול מרוב חביבות העבודה.